

Հավելված N1
Հայաստանի Հանրապետության
պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի
2020 թվականի ապրիլի 17-ի
N 337-Ն հրամանի

Օրինակելի ձև

**ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է
Հիմնադրամի հոգաբարձուների
խորհրդի 29-06-2022 թ. որոշմամբ
«ԿՈՎԿԱՍԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն
հիմնադրամի 2021 թ. գործունեության մասին**

1. Հիմնադրամի՝		
1.1 Լրիվ անվանումը	«ԿՈՎԿԱՍԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ	
1.2 Գտնվելու վայրը	ԵՐԵՎԱՆ ՆՈՐՔ-ՄԱՐԱՇ ՆՈՐՔ- ՄԱՐԱՇ ԹԱՂԱՄԱՍ Չարենցի փող., 31 բն.4	
1.3 Պետական գրանցման համարը	264.160.05729	
1.4 Պետական գրանցման տարին, ամիսը, ամսաթիվը	2002-04-02	
1.5 ՀՎՀՀ-ն	00072048	
1.6 Հեռախոսը (այդ թվում՝ բջջային)	+(374)98119219	
	+(374)98341612	
1.7 Պաշտոնական ինտերնետային կայքը	www.c-i.am	
1.8 Էլեկտրոնային փոստը	amalia@c-i.am	
2. Հիմնադրի անուն, ազգանուն կամ անվանում՝		
Ալեքսանդր Իսկանդարյան		
3. Հոգաբարձուների խորհրդի անդամների անուն, ազգանուն՝		
4. Կառավարչի անուն, ազգանուն՝		
Ալեքսանդր Իսկանդարյան		
5. Աշխատակազմում ընդգրկված անձանց քանակը	12	
6. Անձեռնմխելի կապիտալի չափը	0	
7. Անձեռնմխելի կապիտալի կառավարումից ստացված եկամուտ	0	
8. Ֆինանսավորման աղբյուրները՝		
8.1 Ֆինանսավորումն ըստ խմբերի՝	8.2 Ստացված ֆինանսական միջոցների նպատակը	8.3 Չափը
8.1.1 Պետական և համայնքային բյուջեներից դրամական մուտքեր		
8.1.2 Իրավաբանական անձանցից դրամական մուտքեր		
	ԿԻ գիտաժողով 2020	6,218,637
	Ծրեզրերի համակարգողի աշխատավարձ	5,345,000
	Երևանի «Ճարտարապետության ազգային թանգարան-ինստիտուտի» արխիվի թվայնացում	3,124,220

	Ներկայացնելով քաղաքական վերլուծության Ամերիկյան չափանիշները. Սեմինարներ երիտասարդ հայ փորձագետների համար	12,230,920
	Հետքովիդյան իրականությունում զարգացման սցենարների գնահատումը և մշակումը (Գորիս համայնքի համար)	13,000,000
	Տոկոսային եկամուտ	261,091
8.1.3 Ֆիզիկական անձանցից դրամական մուտքեր		
	Ստացված փոխառություն	4,801,000
9. Հիմնադրի ներդրումը՝		
9.1 Դրամական միջոցներ		0
9.2 Գույք	9.2.1 Տեսակը	9.2.2 Արժեքը
10. Նվիրատվություններ/ նվիրաբերությունները		
10.1 Նվիրատուները/նվիրաբերողներն ըստ խմբերի՝	10.2 Նվիրված/նվիրաբերված գույք	
	10.2.1 Տեսակը	10.2.2 Արժեքը
10.1.1 Հայաստանի Հանրապետություն/համայնքներ		
10.1.2 Իրավաբանական անձինք		
10.1.3 Ֆիզիկական անձինք		
11. Իրականացված ծրագրերը՝		
11.1 Ծրագրի անվանումը	11.2 Ծախսված գումարը	
ԿԻ գիտաժողով 2019	1,729,552	
ԿԻ գիտաժողով 2020	6,349,532	
Հրատապ ֆինանսավորում Արցախցիների համար	7,448,960	
Ճանաչենք ԼՂ-ն	4,316,591	
Երևանի «Ճարտարապետության ազգային թանգարան-ինստիտուտի» արխիվի թվայնացում	10,470,050	
Հակակոռուպցիոն փորձի փոխանակում Ռուսիայի և ՀՀ միջև	6,005,343	
Ներկայացնելով քաղաքական վերլուծության Ամերիկյան չափանիշները. Սեմինարներ երիտասարդ հայ փորձագետների համար	12,230,920	
Հետքովիդյան իրականությունում զարգացման սցենարների գնահատումը և մշակումը (Գորիս համայնքի համար)	12,773,554	
12. Ֆինանսական տարում օգտագործված միջոցների ընդհանուր չափը	78,323,588	
13. Կանոնադրական նպատակների իրականացմանն ուղղված ծախսերի չափը	61,324,502	

Նշումներ՝

Կից ներկայացվում է աուդիտորական եզրակացությունը՝ 32 թերթից:
Թերթերի քանակը

Հիմնադրամի տնօրեն _____
ստորագրությունը, անունը, ազգանունը

Գլխավոր հաշվապահ _____
ստորագրությունը, անունը, ազգանունը

**«Կովկասի ինստիտուտ»
հիմնադրամ**

**Ֆինանսական հաշվետվություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ եկամտի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Կովկասի ինստիտուտ» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդին

Վերապահումով կարծիք

Մենք իրականացրել ենք «Կովկասի ինստիտուտ» հիմնադրամի (այսուհետ՝ «Կազմակերպություն») ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հաշվետու տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ եկամտի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, բացառությամբ այն ուղղումների ազդեցությունից, եթե կլինեին այդպիսիք, որոնք կարող էին անհրաժեշտ համարվել, եթե մենք կարողանայինք ձեռք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույց «Վերապահումով կարծիք արտահայտելու հիմքեր» բաժնի առաջին պարագրաֆում նկարագրվածի վերաբերյալ, և այն հարցի ազդեցության, որը նկարագրված է նույն բաժնի երկրորդ պարագրաֆում, կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում Կազմակերպության ֆինանսական վիճակը առ 31-ը դեկտեմբերի 2021թ., ինչպես նաև նրա գործունեության արդյունքներն ու դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Վերապահումով կարծիք արտահայտելու հիմքեր

Ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 10(բ)-ում, Կազմակերպության 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների գրքեր դասում գրոյական հաշվեկշռային արժեքով (2020թ.՝ 0 դրամ) և արտահաշվեկշռում 5,118 հազար դրամ գումարով (2020թ.՝ 5,118 հազար դրամ) հաշվառվող գրքերի ֆիզիկապես գոյքագրումը հնարավոր չէ իրականացնել դրանց վերաբերյալ պատշաճ հաշվապահական գրանցումների բացակայության պատճառով: Ի լրումն, արտահաշվեկշռում հաշվառվող տարիների ընթացքում անհատույց ստացված գրքերը չեն ճանաչվել որպես հիմնական միջոց և չեն չափվել իրական արժեքով՝ համաձայն ՀՀՄՍ 16 «Հիմնական միջոցներ» և ՖՀՄՍ 15 «Հասույթ գնորդների հետ պայմանագրերից» ստանդարտների: Այլ աուդիտորական ընթացակարգերի միջոցով հնարավոր չեղավ բավարար աուդիտորական ապացույցներ ձեռք բերել 2021թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նշված հիմնական միջոցների ֆիզիկապես առկա քանակության վերաբերյալ և որոշել նշված անհամապատասխանության ազդեցությունը 2021թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված հիմնական միջոցների, ակտիվներին վերաբերող շնորհների հաշվեկշռային արժեքի, տարվա շահույթի և չբաշխված շահույթի վրա:

Ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 10(գ)-ում, 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում Կազմակերպությունը չի իրականացրել 9,863 հազար դրամ սկզբնական արժեքով (2020թ.՝ 10,346 հազար դրամ) հաշվառվող հիմնական միջոցների գործառնական արդյունավետության վերանայումը, ինչպես պահանջվում է ՀՀՄՍ 16 «Հիմնական միջոցներ» ստանդարտով: Նշված անհամապատասխանության ազդեցությունը 2021թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված հիմնական միջոցների,

ակտիվներին վերաբերող շնորհների հաշվեկշռային արժեքի, տարվա մաշվածության, տարվա շահույթի և չբաշխված շահույթի վրա չի որոշել:

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Նշված ստանդարտներով նախատեսված մեր պարտականությունները ներկայացված են մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Կազմակերպությունից՝ համաձայն Հաշվապահների վարքագծի միջազգային ստանդարտների խորհրդի Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի (ՀՎՄՄԽ Վարքագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի վարքագծի պահանջների, և մենք կատարել ենք վարքագծին վերաբերող մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀՎՄՄԽ Վարքագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր աուդիտորական եզրակացության հիմք հանդիսանալու համար:

Ղեկավարության և Խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման, ինչպես նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պետք է իրականացնի Կազմակերպության անընդհատ գործելու կարողության գնահատում, բացահայտելով, կիրառելի լինելու դեպքում, անընդհատությանը վերաբերող հարցերը և կիրառելով անընդհատության հիմունքով հաշվառումը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է կամ լուծարել Կազմակերպությունը կամ դադարեցնել վերջինիս գործունեությունը, կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է վերահսկել Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացը:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ երաշխիք առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են սխալի կամ խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրումներից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ երաշխիքը հավաստիացման բարձր աստիճան է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ների համաձայն աուդիտի իրականացման ընթացքում միշտ հնարավոր կլինի հայտնաբերել էական խեղաթյուրումը՝ վերջինիս առկայության դեպքում: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, եթե կարելի է պատճառաբանված կերպով ակնկալել, որ, առանձին կամ միասին վերցված, ազդեցություն կունենան այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա օգտագործողների կողմից կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի մաս՝ մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն աուդիտի ընթացքում: Մենք նաև՝

- հայտնաբերում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, մշակում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին անդրադարձող աուդիտորական ընթացակարգեր և ձեռք ենք բերում աուդիտորական

Էյ-Էյ-Էյ՝ Աուդիտը HLB-ի անկախ անդամ է, որը աուդիտորական և խորհրդատվական ընկերությունների համաշխարհային ցանց է:

ապացույցներ, որոնք բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր աուդիտորական եզրակացության հիմք հանդիսանալու համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել գաղտնի համաձայնություն, կեղծիք, միտումնավոր բացթողումներ, խեղաթյուրումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանցում:

- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ՝ տվյալ հանգամանքներում տեղին աուդիտորական ընացակարգեր մշակելու, բայց ոչ Կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով:
- գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և դեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և հարակից բացահայտումների հիմնավորվածությունը:
- կատարում ենք եզրահանգում՝ դեկավարության կողմից անընդհատության հիմունքով հաշվառում կիրառելու տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմք ընդունելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները, կատարում ենք հետևություն, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որոնք կարող են լուրջ կասկածներ հարուցել Կազմակերպության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրակացնենք, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, մենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրենք ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, այդ բացահայտումների ոչ համապատասխան լինելու դեպքում՝ ձևափոխենք մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Կազմակերպության կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության իրականացման դադարեցմանը:
- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները և գնահատում ենք, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են իրենց հիմքում ընկած գործառնություններն ու իրադարձությունները այնպիսի ձևով, որը թույլ է տալիս ապահովել ճշմարիտ ներկայացում:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացում ենք Խորհրդում ներգրավված անձանց աուդիտի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում առաջացած էական հարցերի, այդ թվում՝ աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված ներքին վերահսկողության համակարգի էական թերությունների մասին:

Սույն անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման համար հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման պատասխանատու գործընկերն է՝

 Արամ Հովհաննիսյան
 Գլխավոր տնօրեն

«Էյ-Էմ-Էյ» Աուդիտ» ՓԲԲ
29 հունիսի 2022թ.

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	10	57	79
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	11	8,662	13,610
Ոչ նյութական ակտիվներ		-	3
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		8,719	13,692
Ընթացիկ ակտիվներ			
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	12	1,353	441
Տրված կանխավճար		3,083	9,933
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	11,280	38,067
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		15,716	48,441
Ընդամենը ակտիվներ		24,435	62,133
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Սեփական կապիտալ			
Զբաղիված շահույթ		1,671	4,093
Ընդամենը սեփական կապիտալ		1,671	4,093
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	14	57	79
Ստացված փոխառություններ	15	4,801	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	11	5,240	10,437
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		10,098	10,516
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	16	7,072	42,769
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	17	397	189
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	11	5,197	4,566
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		12,666	47,524
Ընդամենը պարտավորություններ		22,764	58,040
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		24,435	62,133

«Կովկասի ինստիտուտ» հիմնադրամ
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ եկամտի մասին հաշվետվություն
2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2021թ.	2020թ.
Հատույթ	5	13,000	23,788
Գործառնական այլ եկամուտներ	6	65,381	64,521
Աշխատակազմի գծով ծախսեր	7	(43,981)	(66,094)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	10,11	(4,970)	(4,989)
Գործառնական այլ ծախսեր	8	(25,610)	(17,477)
Ֆինանսական եկամուտ	9	261	5,542
Ֆինանսական ծախսեր	9	(3,672)	(1,948)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		409	3,343
Շահութահարկի գծով ծախս		(88)	(602)
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար		321	2,741

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2022 թվականի հունիսի 29-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Ալեքսանդր Իսկանդարյան
Տնօրեն

Handwritten signature

Օֆելյա Ներսեսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ եկամտի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի 10-ից 32-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	2,311	2,311
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք		
Տարվա շահույթ	2,741	2,741
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական եկամուտ	2,741	2,741
Չբաշխված շահույթի վերագրում կանոնադրական նպատակներին՝ որպես եկամուտներին վերաբերող շնորհների օգտագործում	(959)	(959)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	4,093	4,093
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	4,093	4,093
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական եկամուտ		
Տարվա շահույթ	321	321
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական եկամուտ	321	321
Չբաշխված շահույթի վերագրում կանոնադրական նպատակներին՝ որպես եկամուտներին վերաբերող շնորհների օգտագործում	(2,743)	(2,743)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	1,671	1,671

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ		
Ծառայությունների մատուցումից ստացված	13,000	23,788
Շնորհ ստացված դրամական միջոցներ	26,919	60,880
Տրամադրված շնորհներ	(5,250)	(22,649)
Պաշարների ձեռք բերում	(5,333)	(7,486)
Վճարումներ ծառայությունների դիմաց	(9,505)	(3,434)
Վճարումներ աշխատակիցներին	(32,631)	(49,661)
Հարկեր, բացառությամբ շահութահարկի	(11,336)	(17,379)
Վճարված շահութահարկ	(535)	(208)
Այլ ելքեր	(440)	(1,166)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական հոսքեր	(25,111)	(17,315)
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ		
Բանկային ավանդի նվազում/(աճ)	-	20,000
Ստացված փոխառություններ	4,801	-
Ստացված տոկոսային եկամուտներ	261	2,266
Հիմնական միջոցների ձեռք բերում	-	(97)
Ներդրումային գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր	5,062	22,169
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ		
Վճարած տոկոսներ	(1,434)	(1,948)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(3,066)	(4,330)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական հոսքեր	(4,500)	(6,278)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում	(24,549)	(1,424)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	38,067	35,020
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(2,238)	4,471
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ (ժանոթագրություն 13)	11,280	38,067

Կազմակերպությունը Վճարումներ ծառայությունների դիմաց հողվածում ներառել է փոքրարժեք և կարճաժամկետ վարձակալության գծով դրամական միջոցների վճարումները:

Վարձակալության գծով պարտավորությունների հիմնական մասի և տոկոսային մասի դիմաց դրամական միջոցների վճարումները դասակարգվել են որպես ֆինանսավորման գործունեություն:

1 Նախապատմություն

(ա) Կազմակերպությունը և հիմնական գործունեությունը

«Կովկասի ինստիտուտ» հիմնադրամը (այսուհետ՝ «Կազմակերպություն») քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց կամավոր գույքային վճարների հիման վրա ստեղծված և անդամություն չունեցող, շահույթ ստանալու նպատակ չհետապնդող կազմակերպություն է:

Կազմակերպությունը ստեղծվել է 2002թ. ապրիլի 2-ին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն: Կազմակերպության հիմնական նպատակներն են՝ Հարավային Կովկասում լրատվամիջոցների մասնագիտական զարգացմանն ու բազմազանության կայացմանն աջակցելը և կրթական ոլորտում բարեփոխումներ կատարելուն նպաստելը:

Կազմակերպության հիմնադիրներն են՝

- Լիբանանի քաղաքացի՝ պարոն Վիգեն Չեթերյան,
- Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի՝ պարոն Մարկ Գրիգորյան,
- Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի՝ պարոն Ալեքսանդր Իսկանդարյան:

Կազմակերպության հոգաբարձուների խորհուրդը բաղկացած է երեք անդամից՝

- Խորհրդի նախագահ՝ պարոն Այան Կասան,
- Խորհրդի անդամ՝ պարոն Արտեմ Երկանյան,
- Խորհրդի անդամ՝ պարոն Գեորգի Գոկյաձե:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքները ներկայացված են ծանոթագրություն 20-ում:

Կազմակերպության իրավաբանական և գործունեության իրականացման հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան 0025, Չարենցի 31/4 տուն:

2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության աշխատողների քանակը կազմել է 12 աշխատող (2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 20 աշխատող):

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, նրա գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են բարեփախվել և կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

2020թ. մարտից COVID-19-ի հետ կապված սահմանափակումները, իսկ ավելի ուշ նաև դրա հետևանքով առաջացած բարդությունները, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում վերսկսված պատերազմը և հրադադարի մասին նոր հայտարարությունը, ինչպես նաև 2022թ. փետրվարից սկսված ռուս-ուկրաինական ռազմական հակամարտությունը իրենց բացասական ազդեցությունն ունեցան Հայաստանի տնտեսության վրա՝ ավելացնելով լրացուցիչ ռիսկեր և անորոշություններ:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա գործարար միջավայրի ազդեցության դեկլարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել դեկլարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքները

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

Ներկայումս ՖՀՄՍ-ները չեն պարունակում հաշվապահական հաշվառման վարման և ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման վերաբերյալ հատուկ ուղեցույցներ՝ շահույթ չհետապնդող և ոչ կառավարական կազմակերպությունների համար: Եթե ՖՀՄՍ-ն չի տալիս ուղղություն շահույթ չհետապնդող ոլորտի կազմակերպություններին հատուկ գործարքների հաշվառման վերաբերյալ, ապա հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը պետք է հիմնվի ՖՀՄՍ-ների ընդհանուր սկզբունքների վրա՝ համաձայն Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) «Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ներկայացման հայեցակարգային հիմունքներին»:

(բ) Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը («դրամե»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Կազմակերպության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նշվում է այլ տեղեկատվություն:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար դեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն ու համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա առավելագույն էական ազդեցություն ունեցող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարած կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 19 – Պայմանական դեպքեր

Իրական արժեքի որոշում

Կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են իրական արժեքի որոշում ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Կազմակերպությունը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտարկելի շուկայական տվյալները:

Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների, հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված երակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև՝

1-ին մակարդակ. համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճշգրտված),

2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների վրա հիման վրա ստացվող),

3-րդ մակարդակ. ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործվող ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների, ապա իրական արժեքի չափումն ամբողջությամբ դասվում է հիերարխիայի այն նույն մակարդակին, որին դասվում են այն ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները, որոնք էական են ամբողջությամբ վերցված իրական արժեքի չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղի ունեցող փոխանցումներն Կազմակերպությունը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի են ունեցել փոփոխությունները:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Հասույթ

(i) Ծառայությունների մատուցումից

Երբ գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, գործարքից հասույթը պետք է ճանաչվի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանի հիման վրա՝ պայմանով, որ հատուցում ստանալու իրավունքը ձեռք է բերվել ծառայությունների մատուցման արդյունքում: Երբ գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, երբ բավարարվել են հետևյալ բոլոր պայմանները.

- ա) հնարավոր է հասույթի գումարը արժանահավատորեն չափել,
- բ) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները հոսեն Կազմակերպություն,
- գ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի ավարտվածության աստիճանը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ,
- դ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի հետ կապված կատարված կամ կատարվելիք ծախսերը:

(բ) Ծնորհներ

Ծնորհները չեն ճանաչվում, քանի դեռ չկա հիմնավորված երաշխիք, որ Կազմակերպությունը կատարելու է դրանց կից բոլոր պայմանները և որ շնորհները ստացվելու են:

(i) Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Ծնորհները, որոնց հիմնական պայմանն է, որ Կազմակերպությունը պետք է գնի, կառուցի կամ այլ կերպ ձեռք բերի ոչ ընթացիկ ակտիվներ, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես հետաձգված եկամուտ և սխտեմատիկորեն փոխանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Ոչ դրամային ակտիվի ձևով ստացված շնորհները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են անվանական արժեքով և սխտեմատիկորեն փոխանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում կամ այդ ակտիվի սպառումից առաջացող օգուտներին գուզընթաց:

(ii) Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ

Շնորհները, որոնք փոխհատուցում են Կազմակերպության կատարած ծախսումների համար, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, որպես այլ եկամուտ, սխտեմատիկ հիմունքով այն ժամանակաշրջանների ընթացքում, երբ Կազմակերպությունը որպես ծախս է ճանաչում դրանց համապատասխան ծախսումները:

(գ) Ֆինանսական եկամուտ և ծախսեր

Ֆինանսական եկամուտը և ծախսերը ներառում են.

- ներդրումների գծով տոկոսային եկամուտը,
- փոխարժեքային տարբերություններից ստացված օգուտը կամ վնասը:

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հաշվեգրվելուն պես՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ֆինանսական ծախսերը ներառում են փոխառությունների գծով տոկոսային ծախսերը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած վնասը:

Փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած շահույթը և վնասը ներկայացվում են գուտ հիմունքով որպես ֆինանսական եկամուտ կամ ծախս:

(դ) Արտարժույթ

(i) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Արտարժույթի փոխարկումից առաջացող տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(ե) Աշխատակիցների հատուցումներ

Կազմակերպությունը աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումները չափվում է չզեղչված հիմունքով և ծախսագրում է, երբ համապատասխան ծառայությունը ստացվում է:

Պարտավորություն է ճանաչվում աշխատակիցներին վճարման ենթակա այն գումարների մասով, որոնց համար աշխատակցի կողմից մատուցված ծառայության դիմաց Կազմակերպությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, որը կարող է արժանահավատորեն գնահատվել:

(զ) Ծահութահարկի գծով ծախս

Ծահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված տարրերին:

(i) **Ընթացիկ հարկ**

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի կամ վնասի գծով վճարման կամ ստացման ենթակա հարկի գումարն է, որը ներառում է նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

(ii) **Հետաձգված հարկ**

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման հետ կապված այն գործարքում, որը չի հանդիսանում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում և որն ազդեցություն չունի ոչ հաշվապահական և ոչ էլ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, հարկային արտոնությունների և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ հարկային օգուտը կիրացվի:

Հետաձգված հարկի գումարը չափվում է կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք Կազմակերպությունն ակնկալում է, ունենալ երբ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը կվերականգնի կամ կհաշվանցվի:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Կազմակերպությունն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը զանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն Կազմակերպությունը մտադիր է հարկային պարտավորությունները մարել և հարկային ակտիվներն իրացնել զուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվներն ու մարել հարկային պարտավորությունները:

(Է) **Հիմնական միջոցներ**

(i) **Ճանաչում և չափում**

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռք բերմանն ուղղակի վերագրելի ծախսումները: Մեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի արժեքը, ուղղակի աշխատուժի գծով ծախսերը, ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ծախսերը, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման ծախսերը: Ձեռք բերված համակարգչային ծրագիրը, որը հանդիսանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասը, կապիտալացվում է որպես սարքավորման մաս:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը և վնասը որոշվում են համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են գուտ հիմունքով «Այլ եկամուտ/ծախսե հողվածում» շահույթում կամ վնասում:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների բաղկացուցչի փոխարինման ծախսերը ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ Կազմակերպություն կհոսեն այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները և վերջինիս արժեքը հնարավոր կլինի արժանահավատորեն չափել: Փոխարինվող բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքն ապահանջվում է: Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց օգտագործման համար մատչելի դառնալու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է մաշվող գումարի գծով, որն ակտիվի ինքնարժեքն է կամ այլ փոխարինող գումար՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը: Առանձին ակտիվների էական բաղկացուցիչները գնահատվում են, և եթե բաղկացուցչի օգտակար ծառայության ժամկետը տարբերվում է ակտիվի մնացած մասերի օգտակար ծառայության ժամկետից, ապա այդ բաղկացուցչի մաշվածությունն առանձին է հաշվարկվում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը:

Ստորև ներկայացված են օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանների համար:

▪ Մեքենա-սարքավորումներ	5-10 տարի
▪ Արտադրատնտեսական գույք	5-10 տարի
▪ Գրքեր	3-5 տարի
▪ Այլ հիմնական միջոցներ	1-5 տարի

Հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճշտվում են ըստ անհրաժեշտության:

(ը) Ոչ նյութական ակտիվներ

(i) Ծանաչում և չափում

Կազմակերպության կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ նրանք ավելացնում են ոչ նյութական ակտիվի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

(iii) Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Ամորտիզացիայի հաշվարկը սկսվում է, երբ ակտիվը մատչելի է

օգտագործման համար: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

- Համակարգչային ծրագրեր 10 տարի

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճշտվում ըստ անհրաժեշտության:

(թ) Ֆինանսական գործիքներ
(i) Ծանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում դրանց, առաջացման օրը: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում, երբ Կազմակերպությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային դրույթների կողմ:

Ֆինանսական ակտիվի (եթե այն առևտրային դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում էական ֆինանսավորման բաղկացուցիչ) կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող միավորի համար, գործիքի ձեռքբերմանը կամ թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված ծախսումները: Էական ֆինանսավորման բաղկացուցիչ չպարունակող առևտրային դեբիտորական պարտքի սկզբնական չափումն իրականացվում է գործարքի գնով:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքերը ներառում է ֆինանսական ակտիվների հետևյալ դասերը. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, բանկային ավանդներ, դեբիտորական պարտքեր և ծախսերի հատուցման գծով դեբիտորական պարտքեր:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկը և ընթացիկ բանկային հաշիվները:

(ii) Դասակարգում և հետագա չափում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող պարտքային ներդրում, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող բաժնային ներդրում կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Կազմակերպությունը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում բոլոր այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց վրա ազդում է այդ փոփոխությունը, վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր հավաքագրելու համար, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք դասակարգված չեն որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով իրական արժեքով չափվող, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Սկզբնական ճանաչման պահին Կազմակերպությունը կարող է անդամնալիորեն նախատեսել ֆինանսական ակտիվը, որն այնպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով իրական արժեքով չափման պահանջները, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա:

Ֆինանսական ակտիվներ - Բիզնես մոդելի գնահատում

Կազմակերպությունը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակներում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեության կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Գնահատման ժամանակ դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունն ուղղված է պամանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացմանը կամ դրամական միջոցների հոսքերի իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ֆինանսական ակտիվների) արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ֆինանսական ակտիվների նախորդ ժամանակաշրջանների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները:

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երրորդ կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապահանջման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար և Կազմակերպությունը շարունակում է ճանաչել ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվներ - Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ կապված այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի), ինչպես նաև շահույթի մարժայի հատուցում:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Կազմակերպությունը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այստեղ ներառվում է այն գնահատումը, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների ժամկետը կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Կազմակերպությունը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների գումարը կամ ժամկետները,
- վաղաժամկետ մարման և գործողության ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Կազմակերպության պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ (օրինակ՝ ոչ վերադարձնելի ֆինանսական ակտիվից):

Վաղաժամկետ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղաժամկետ մարման գումարը, ըստ էության,

իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների չվճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել լրացուցիչ ողջամիտ հատուցում պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման համար:

Ֆինանսական ակտիվներ - Հետագա չափում, շահույթ և վնաս

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորստի չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող շահույթը և վնասը և արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապահանաչումից առաջացող շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ - Դասակարգում, հետագա չափում, շահույթ և վնաս

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող շահույթը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապահանաչումից առաջացող ցանկացած շահույթը կամ վնասը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում են, Կազմակերպությունը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապահանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով:

Կազմակերպությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինող ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերից: Կազմակերպությունը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը քանակական և որակական գործոնների հիման վրա հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն:

Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Կազմակերպությունը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապահանաչման ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Կազմակերպությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է ելնելով հետևյալ որակական գործոններից.

- ֆինանսական ակտիվի արտարժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որի արդյունքում միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշը չի բավարարվում (օրինակ՝ փոխարկման պայմանի ավելացում):

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապահանջմանը: Այս դեպքում, Կազմակերպությունը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտումից առաջացող գումարը ճանաչում է որպես փոփոխության գծով շահույթ կամ վնաս՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղչված, վերանայված կամ փոփոխված պայմանագրային դրամական միջոցների ներկա արժեք: Ցանկացած կրած ծախսերը կամ վճարված վճարները ճշգրտում են փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում են փոփոխված ֆինանսական ակտիվի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պայմաններով պարտավորության գծով դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխարինումը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապահանջմանը, Կազմակերպությունը կիրառում է այն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապահանջման, այսինքն, Կազմակերպությունը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխարինման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ճշգրտումը շահույթում կամ վնասում փոփոխության (կամ փոխարինման) ամսաթվի դրությամբ:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունները չեն համարվում փոփոխություն, եթե հանդիսանում են գործող պայմանագրային պայմանների արդյունք:

Կազմակերպությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Կազմակերպությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արտարժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման պայմանի ավելացում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմանների համաձայն դրամական միջոցների հոսքերի գեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ՝ վճարված վճարները (առանց ստացված վճարների)՝ գեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, առնվազն 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության գծով մնացած դրամական միջոցների հոսքերի գեղչված ներկա արժեքից: Եթե պարտքային գործիքների փոխարինումը կամ վերջիններիս պայմանների փոփոխությունը հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսերը կամ վճարված վճարները ճանաչվում են որպես մարումից շահույթի կամ վնասի մաս: Եթե փոխարինումը կամ պայմանների փոփոխությունը չի հաշվառվում որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսերը կամ վճարված վճարները ճշգրտում են պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում են փոփոխված պարտավորության գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում:

(iv) **Ապահանաչում**

Ֆինանսական ակտիվներ

Կազմակերպությունն ապահանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի ստացման պայմանագրային իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում, Կազմակերպությունը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում վերահսկողությունը ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունն ապահանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է: Կազմակերպությունը նաև ապահանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապահանաչման ժամանակ մարված հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(v) **Հաշվանցում**

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ գումարով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում միայն այն դեպքում, երբ Կազմակերպությունն ունի գումարները հաշվանցելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

(ժ) **Արժեզրկում**

(i) **Ոչ ամանցյալ ֆինանսական ակտիվներ**

Ֆինանսական գործիքներ և պայմանագրային ակտիվներ

Կազմակերպությունը ճանաչում է սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների համար:

Կազմակերպությունն առևտրային դեբիտորական պարտքերի վնասի գծով պահուստը չափում է ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով:

Երբ Կազմակերպությունը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո և երբ գնահատում է սպասվող պարտքային վնասը, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսերի կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է թե՛ քանակական և թե՛ որակական տվյալները, ինչպես նաև Կազմակերպության նախկին փորձի և պարտքի հիմնավորված գնահատման վրա հիմնված վերլուծությունը: Հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի ներառվում ֆինանսական ակտիվների կարճաժամկետ բնույթի պատճառով:

Կազմակերպությունը ենթադրում է, որ տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի էական աճ, եթե այն ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Կազմակերպությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով պարտականությունները չեն կատարվել, եթե՝

- հավանական չէ, որ պարտապանը ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականություններն Կազմակերպության նկատմամբ, կամ
- ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

Ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է այն սպասվող պարտքային վնասը, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման բոլոր հնարավոր դեպքերի արդյունքում ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Սպասվող պարտքային վնասի գնահատման ժամանակ դիտարկվող առավելագույն ժամկետն իրենից ներկայացնում է առավելագույն պայմանագրային ժամկետը, որի ընթացքում Կազմակերպությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի:

Սպասվող պարտքային վնասի չափում

Սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է պարտքային վնասի հավանականությունից ելնելով կշռված պարտքային վնասի գնահատականը: Պարտքային վնասը չափվում է որպես բոլոր պակասող դրամական միջոցների ներկա արժեք (այսինքն՝ որպես տարբերություն այն դրամական միջոցների հոսքերի միջև, որոնք Կազմակերպությունը պետք է ստանա պայմանագրի համաձայն, և որոնք ակնկալում է ստանալ):

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի կարճ ժամկետի պատճառով սպասվող պարտքային վնասը չի գեղչվում:

Սպասվող պարտքային վնասի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների վնասի գծով պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, եթե Կազմակերպությունը չունի ողջամիտ հիմքեր ակնկալելու ֆինանսական ակտիվի ամբողջական կամ մասնակի փոխհատուցումը: Իր հաճախորդների համար Կազմակերպությունը կիրառում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի դուրսգրման քաղաքականություն ֆինանսական ակտիվի ավելի քան երեք տարի ժամկետանց լինելու դեպքում՝ հիմք ընդունելով որ դա ողջամիտ ժամանակահատված է: Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝ հասանելիք գումարների փոխհատուցման հետ կապված Կազմակերպության ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(բ) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Կազմակերպությունը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը գեղչելով հարկումից առաջ այն դրույքով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում դրամի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Չեղչի վերականգնումը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

(լ) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Կազմակերպությունը գնահատում է, արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն:

Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը: Գնահատելու համար, թե արդյոք պայմանագրով փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը, Կազմակերպություն օգտագործում է ՖՀՄՍ 16-ի վարձակալության սահմանումը:

(i) **Կազմակերպությունը որպես վարձակալ**

Կազմակերպությունը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Կազմակերպությանը չի փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Կազմակերպությունը կիրառործի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով՝ վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ գեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Կազմակերպության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Կազմակերպությունը որպես գեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Կազմակերպությունը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո, և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Կազմակերպությունը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Կազմակերպությունը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Կազմակերպությունը խելամտորեն համոզված չէ, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Կազմակերպության գնահատականի փոփոխություն, եթե Կազմակերպությունը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները և վարձակալության գծով պարտավորությունները Կազմակերպությունը ներկայացնում է առանձին՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Կազմակերպությունը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների համար: Այս վարձակալությունների հետ կապված վարձավճարները Կազմակերպությունը ճանաչում է գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն՝ փոփոխուն վարձավճարները, որոնք կախված չեն ինդեքսից կամ դրույքից, օրինակ՝ չեն արտացոլում շուկայական դրույքների փոփոխությունները, չպետք է ներառվեն վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ:

(ii) Կարճաժամկետ և ցածրարժեք վարձակալություններ

Կազմակերպությունը կիրառում է ՖՀՄՍ 16 սանդարտով նախատեսված կարճաժամկետ վարձակալության ճանաչման ազատումը սարքավորումների և գրասենյակային գույքի կարճաժամկետ վարձակալության դեպքում: Սրանք այն վարձակալություններն են, որոնք ժամկետը մինչև 12 ամիս է և չեն պարունակում գնման տարբերակ:

Կարճաժամկետ վարձակալության վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս գծային հիմունքով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

(iii) Կազմակերպությունը որպես վարձատու

Կազմակերպությունը չունի վարձակալության և ենթավարձակալության պայմանագրեր:

4 Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2021թ. հունվարի 1-ից և չեն կիրառվել այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս, թեև դրանց վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Կազմակերպությունը ժամանակից շուտ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների էական ազդեցություն չեն ունենա Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ՖՀՄՍ-ի ստանդարտների հայեցակարգային հիմունքների հղումների փոփոխություններ:
- ՖՀՄՍ տարեկան կատարելագործումներ, 2018-2020թթ. ժամանակաշրջան:
- Տոկոսադրույքի հենանիշի բարեփոխում – Փուլ 2. Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9-ում, ՀՀՄՍ 39-ում, ՖՀՄՍ 7-ում, ՖՀՄՍ 4-ում և ՖՀՄՍ 16-ում:
- Covid-19-ի հետ կապված վարձավճարների զիջումներ 2021 թվականի հունիսի 30-ից հետո: Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 16-ում:

5 Հասույթ

Կազմակերպությունը 2021 թվականի ընթացքում ընդամենը 13,000 հազար դրամ գումարով խորհրդատվական բնույթի ծառայություններ է մատուցել 1 պատվիրատուի (2020թ.՝ 23,788 հազար դրամ՝ 2 պատվիրատու):

6 Գործառնական այլ եկամուտներ

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներից	22	103
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներից	65,359	64,418
	65,381	64,521

Կազմակերպությունը 2021 թվականի ընթացքում ընդամենը 26,919 հազար դրամ գումարով դրամական տեսքով շնորհներ է ստացել 2 շնորհատուներից (2020թ.՝ 60,880 հազար դրամ՝ 4 շնորհատուներից) (տե՛ս ծանոթագրություն 16):

7 Աշխատակազմի գծով ծախսեր

Տարվա ընթացքում Կազմակերպության աշխատակիցների միջին թիվը կազմում էր 12 աշխատող (2020թ.՝ 20 աշխատող):

8 Գործառնական այլ ծախսեր

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Դրամաշնորհային ծրագրերի և այլ ծախսեր՝		
Ա. Թամանյանի անվան ճարտարապետության ազգային թանգարան-ինստիտուտին գույքի նվիրատվության	8,624	-
Հրատապ ֆինանսավորում արցախցիների համար	7,361	9,456
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	3,564	967
Փոստի, կապի և տրանսպորտային ծախսեր	1,904	959
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	1,501	1,371
Ծրագրային այլ ծախսեր	1,278	2,737
Վարչական այլ ծախսեր	1,378	1,987
	25,610	17,477

9 Ֆինանսական եկամուտ և ծախսեր

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		
Տոկոսային եկամուտ	261	1,071
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	-	4,471
Ֆինանսական եկամուտ	261	5,542
Վարձակալության գծով պարտավորությունների տոկոսային ծախսեր	(1,434)	(1,948)
Չուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից	(2,238)	-
Ֆինանսական ծախսեր	(3,672)	(1,948)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ ֆինանսական (ծախսեր)/եկամուտ	(3,411)	3,594

10 Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Մեքենա- սարքա վորումներ	Արտադրա- կան, տնտեսա- կան գույք	Գրքեր	Այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Առ 1 հունվարի 2020թ.	5,146	1,257	2,555	1,453	10,411
Ավելացումներ	-	97	-	2	99
Դուրսգրումներ	-	-	-	(60)	(60)
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	5,146	1,354	2,555	1,395	10,450
Դուրսգրումներ	(543)	(122)	-	(21)	(686)
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	4,603	1,232	2,555	1,374	9,764
Կուտակված մաշվածություն					
Առ 1 հունվարի 2020թ.	5,119	1,257	2,545	1,428	10,349
Տարվա մաշվածության	-	18	2	2	22
Ներքին տեղաշարժ	27	-	8	(35)	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	5,146	1,275	2,555	1,395	10,371
Տարվա մաշվածության	-	22	-	-	22
Դուրսգրումներ	(543)	(122)	-	(21)	(686)
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	4,603	1,175	2,555	1,374	9,707
Հաշվեկշռային արժեք					
Առ 1 հունվարի 2020թ.	27	-	10	25	62
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	-	79	-	-	79
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	-	57	-	-	57

(ա) Հիմնական միջոցների ձեռքբերումներ

2021թ. ընթացքում հիմնական միջոցներ ձեռք չեն բերվել: 2020թ. ընթացքում հիմնական միջոցների ձեռքբերումները կատարվել են միայն շնորհների հաշվին:

(բ) Գրքերի գույքագրում և ճանաչում

Կազմակերպությունը տարիների ընթացքում տպագրել է, ձեռք է բերել, անհատույց ստացել է գրքեր և մասնագիտական գրականություն (այսուհետ՝ գրքեր) և ունի ձևավորված գրադարան: Ըստ հաշվապահական գրանցումների 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրքեր դասում ներառված են գրոյական հաշվեկշռային արժեքով գրքեր (2020թ.՝ 0 դրամ), իսկ արտահաշվեկշռում՝ 5,118 հազար դրամ գումարով (2020թ.՝ 5,118 հազար դրամ) տարիների ընթացքում անհատույց ստացված գրքեր: Կազմակերպության հաշվապահական գրանցումներում գրքերի վերաբերյալ քանակագումարային վերլուծական տվյալների չպահպանվելու պատճառով Կազմակերպությունը գրքերի գույքագրում և հաշվապահական գրանցումների հետ համադրություն չի կարողանում իրականացնել:

Ի լրումն, տարիների ընթացքում անհատույց ստացված գրքերը չեն ճանաչվել որպես հիմնական միջոց և չեն չափվել իրական արժեքով՝ համաձայն ՀՀՄՍ 16 «Հիմնական միջոցներ» և ՖՀՄՍ 15 «Հասույթ գնորդների հետ պայմանագրերից» ստանդարտների և դրանց սկզբնական փաստաթղթերի վերաբերյալ հաշվապահական գրանցումներ չեն պահպանվել:

(գ) Օգտակար ծառայության ժամկետների վերանայում

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում Կազմակերպությունը չի իրականացրել գործառնական արդյունավետության վերանայում և անփոփոխ է թողել հիմնական միջոցների բոլոր տեսակների օգտակար ծառայության ժամկետները:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 9,863 հազար դրամ սկզբնական արժեքով (2020թ.՝ 10,346 հազար դրամ) հիմնական միջոցներ Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվառվում են գրոյական հաշվեկշռային արժեքով:

11 Վարձակալություն

Կազմակերպությունը վարձակալում է իր գրասենյակի շենքը: Կազմակերպությունը վարձավճարները գեղչել է լրացուցիչ փոխառության դրույքով: Կիրառված միջին կշռված դրույքը կազմում է տարեկան 12%՝ ՀՀ դրամի դեպքում:

(i) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

հազ. դրամ	Հիմնական միջոցներ	
	2021թ.	2020թ.
Տարեսկզբի դրությամբ	13,610	18,559
Ավելացումներ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներին	-	-
Տարվա մաշվածության ծախս	(4,948)	(4,949)
Տարեվերջի դրությամբ	8,662	13,610

(ii) Ծահույթում կամ վնասում նանաչված գումարներ

հազ. դրամ	Հիմնական միջոցներ	
	2021թ.	2020թ.
Վարձակալության գծով պարտավորությունների տոկոսներ	1,434	1,948
Տարվա մաշվածության ծախս	4,948	4,949
Գործառնական այլ ծախսեր - Կարճաժամկետ վարձակալության գծով ծախսեր	384	278

(iii) Վարձակալության գծով պարտավորություններ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի	31 դեկտեմբերի
	2021թ.	2020թ.
Ոչ ընթացիկ	5,240	10,437
Ընթացիկ	5,197	4,566
Ընդամենը	10,437	15,003

Վարձակալության գծով պարտավորությունները կատարելիս Կազմակերպությունը իրացվելիության էական ռիսկեր չի կրում:

Վարձակալության գծով բոլոր պարտավորությունները ՀՀ դրամով են:

Կազմակերպության ենթարկվածությունը իրացվելիության ռիսկին վարձակալության գծով պարտավորությունների հետ կապված ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ում:

12 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	769	441
Այլ դեբիտորական պարտքեր	584	-
	1,353	441

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի հետ կապված Կազմակերպության ենթարկվածությունը վարկային ու արտարժույթի ռիսկերին ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ում:

13 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Դրամարկղ	390	330
Բանկային հաշիվներ ՀՀ դրամով	446	14,421
Բանկային հաշիվներ արտարժույթով	10,444	23,316
	11,280	38,067

Կազմակերպության ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին և ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների զգայունության վերլուծությունը ներկայացված են ծանոթագրություն 18-ում:

14 Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Տարեսկզբի դրությամբ	79	85
Վերադասակարգում եկամուտներին վերաբերող շնորհներից	-	97
	79	182
Շնորհներից եկամտի ճանաչում	(22)	(103)
Տարեվերջի դրությամբ	57	79

15 Ստացված փոխառություններ

Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն Կազմակերպության ամորտիզացված արժեքով չափվող ստացված փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի և արտարժույթի ռիսկին Կազմակերպության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ում:

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>		
Կապակցված կողմերից ստացված գրավով չափահովված փոխառություն	4,801	-
	4,801	-

(ա) Պայմաններ և մարման ժամկետներ

Կապակցված կողմից ստացված գրավով չափահովված փոխառությունը արտահայտված է ԱՄՆ դոլարով, անտոկոս է և մարվելու է 2026 թվականի դեկտեմբերի 31-ին: Դրանց մարման ժամկետայնության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ում:

Գնահատված ապագա դրամական հոսքերը գեղջվել են այնպիսի տոկոսադրույքով, որով Կազմակերպությունը նման ժամկետներով և պայմաններով փոխառություններ կկարողանար ներգրավել: Կազմակերպության փոխառության ներգրավման տոկոսադրույքը 2021 թվականի ընթացքում և 2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում էր մոտավորապես 10% տարեկան՝ ԱՄՆ դոլարով արտահայտված փոխառությունների համար: Ձեռչման ազդեցությունը էական չէ:

16 Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Տարեսկզբի դրությամբ	42,769	45,445
Զբաղիված շահույթի վերագրում շնորհներին	2,743	959
Շնորհների ստացում	26,919	60,880
	72,431	107,284
Վերադասակարգում եկամուտներին վերաբերող շնորհներից	-	(97)
Շնորհներից եկամտի ճանաչում	(65,359)	(64,418)
Տարեվերջի դրությամբ	7,072	42,769

2021թ. ընթացքում Կազմակերպությունը ընդամենը 26,919 հազար դրամ գումարով դրամական տեսքով շնորհներ է ստացել 2 շնորհատուներից (2020թ.՝ 60,880 հազար դրամ՝ 4 շնորհատուներից): Նրանցից մեկը՝ Swiss South Caucasus Foundation-ը, տրամադրել է 14,688 հազար դրամի շնորհ, որը կազմել է ստացված շնորհների 55%-ը, մյուսը՝ ԱՄՆ դեսպանությունը Հայաստանում, 12,231 հազար դրամ՝ 45%-ը: (2020թ.՝ 35,556 հազար դրամ, ստացված շնորհների 58%-ը տրամադրել էր Swiss South Caucasus Foundation-ը):

17 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	172	189
Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	225	-
	397	189

Կազմակերպության ենթարկվածությունը արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ում:

18 Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Իրական արժեք

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները էականորեն չեն տարբերվում վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներից:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Կազմակերպությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ
- իրացվելիության ռիսկ
- շուկայական ռիսկ

Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն վերը նշված յուրաքանչյուր ռիսկին Կազմակերպության ենթարկվածության մասին, ինչպես նաև ռիսկերի չափման և կառավարման հետ կապված Կազմակերպության նպատակները, քաղաքականությունը և գործընթացները: Սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված են վերը նշված ռիսկերին վերաբերող թվային բացահայտումներ:

Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում Կազմակերպության ռիսկերի կառավարման համակարգի մշակման և վերահսկողության համար:

(գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ պատվիրատուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները

Կազմակերպության նկատմամբ: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում բանկային ավանդների, բանկերից ստացման ենթակա տոկոսի, բանկային հաշիվների մնացորդների, առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով:

(i) Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը: Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2021թ.	2020թ.
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,353	441
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,890	37,737
	12,243	38,178

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի, դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքների և կարճաժամկետ բանկային ավանդների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունն ըստ աշխարհագրական տարածաշրջանների:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2021թ.	2020թ.
Տեղական	12,243	38,178
	12,243	38,178

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի և բանկային ավանդի հաշվեգրված տոկոսի գծով դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունն ըստ հաճախորդների տեսակների:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2021թ.	2020թ.
Իրավաբանական անձինք և կազմակերպություններ	12,243	38,178
	12,243	38,178

Արժեզրկումից կորուստներ

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի ժամկետայնությունը:

հազ. դրամ	Համախառն		Արժեզրկված	
	2021թ.	2021թ.	2020թ.	2020թ.
Ոչ ժամկետանց	12,243	-	38,178	-
	12,243	-	38,178	-

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Կազմակերպությունը կունենա դժվարություններ՝ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Կազմակերպության մոտեցումն է ապահովել բավարար իրացվելիություն բնականոն և արտակարգ իրավիճակներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Կազմակերպության համբավը վտանգելու:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնությունը, ներառյալ տոկոսների հաշվարկված վճարումները՝ առանց հաշվանցման համաձայնագրերի ազդեցության: Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում

ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ շատ ավելի տարբեր գումարների չափով:

2021թ. հազ. դրամ	Հաշվեկշռ- ային գումար	Պայմանագր. դրամական միջոցների հոսքեր	Պայմանագր.		
			0-6 ամիս	6-12 ամիս	> 12 ամիս
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ					
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	172	172	172	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	10,437	10,500	3,000	3,000	4,500
Ստացված փոխառություններ	4,801	4,801	-	-	4,801
	15,410	15,473	3,172	3,000	9,301
2020թ.					
հազ. դրամ					
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ					
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	189	189	189	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	15,003	16,500	3,000	3,000	10,500
	15,192	16,689	3,189	3,000	10,500

(ե) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկը Կազմակերպության եկամտի կամ նրա ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների, այդ թվում փոխարժեքի դրույքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխության արդյունքում: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

(i) Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկին Կազմակերպության ենթարկվածությունը կապված է դրամից տարբեր արժույթներով՝ ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով արտահայտված արտարժույթային բանկային հաշվի հետ:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ուներ արտարժույթով արտահայտված հետևյալ ֆինանսական ակտիվները.

հազ. դրամ	ԱՄՆ	Եվրոյով	ԱՄՆ	Եվրոյով
	դոլարով 2021թ.	2021թ.	դոլարով 2020թ.	2020թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,444	-	9,852	13,464
Ստացված փոխառություններ	(4,801)	-	-	-
Զուտ ենթարկվածություն	5,643	-	9,852	13,464

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները՝

ՀՀ դրամով	Միջին դրույք		Սփոթ դրույքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2021թ.	2020թ.	2021թ.	2020թ.
1 ԱՄՆ դոլար	503.81	489.20	480.14	522.59
1 Եվրո	596.65	558.39	542.61	641.11

Չգայունության վերլուծություն

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Կազմակերպությունը դիտարկում է որպես խելամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ: Վերլուծությունն իրականացվել է նույն հիմունքով 2020թ. համար, ինչպես ներկայացված է ստորև:

հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ	Շահույթ կամ վնաս
2021թ.		
ՀՀ դրամի 10% արժեզրկում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	564	564
2020թ.		
ՀՀ դրամի 10% արժեզրկում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	985	985
ՀՀ դրամի 10% արժեզրկում Եվրոյի նկատմամբ	1,346	1,346

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժևորումը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(ii) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում բանկային ավանդների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (ֆիքսված դրույքով պարտք) կամ դրամական միջոցների ապագա հոսքերը (փոփոխական դրույքով պարտք): Դեկավարությունը չի կիրառում ֆիքսված կամ փոփոխական դրույքների նկատմամբ Կազմակերպության ենթարկվածության չափը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր ֆինանսական գործիքների առումով դեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա՝ մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում ֆիքսված կամ փոփոխական դրույքներ կիրառելու նպատակահարմարության վերաբերյալ որոշում կայացնելիս:

Կառուցվածքը

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպության տոկոսակիր ֆինանսական գործիքներ չունեն:

19 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Կազմակերպությունը չունի ամբողջական ապահովագրություն իր բոլոր շենքերի և սարքավորումների համար, ինչպես նաև այն ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Կազմակերպության տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով: Քանի դեռ Կազմակերպությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ էական ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Կազմակերպությունը ներգրավված չէ դատական վարույթներում և այս առումով որևէ էական ազդեցություն չի ակնկալում իր ֆինանսական վիճակի վրա:

(գ) Հարկային պարտավորվածություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և տարբեր կերպ են մեկնաբանվում տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերն ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ ավելի մեծ և էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի գործող հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են լինել էական այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

(դ) Ծրջակա միջավայրի պաշտպանություն

Կազմակերպության ղեկավարության կարծիքով Կազմակերպությունը համապատասխանում է շրջակա միջավայրի պահպանության վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրության պահանջներին և վստահ է, որ Կազմակերպությունը չունի շրջակա միջավայրի պահպանության հետ կապված պարտավորությունների ծագման էական ռիսկեր:

Այնուամենայնիվ, շրջակա միջավայրի պահպանության վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրությունը համեմատաբար նոր է և օրենսդրության մեկնաբանությունների հնարավոր փոփոխությունները կարող են հիմք հանդիսանալ հետագա պարտավորությունների ծագման համար:

20 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Կազմակերպությունը վերահսկվում է իր հոգաբարձուների խորհրդի (տե՛ս ծանոթագրություն 1) և տնօրենի կողմից:

(բ) Գործարքներ ղեկավար անձնակազմի և նրանց ընտանիքների անդամների հետ

(i) Ղեկավարության վարձատրությունը

Տարվա ընթացքում հիմնական ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է «Աշխատակազմի գծով ծախսեր» հոդվածում:

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	13,029	20,686
	13,029	20,686

(ii) Ստացված փոխառություններ

2021թ. ընթացքում Կազմակերպությունը կապակցված կողմից ստացել է 4,801 հազար դրամի փոխառություն, որն անտոկոս է և մարվելու է 2026 թվականի դեկտեմբերի 31-ին: Այդ փոխառությունը սկզբնական ճանաչման ժամանակ չի գեղջվել քանի որ գեղջման ազդեցությունը էական չէ:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ փոխառության մնացորդը 4,801 հազար դրամ էր: